

Svenska Canada-Tidningen
Canada-svenskarnas hem- och farm-journal.
P. M. Dahl.
Managing Editor.
Tryckeri och utgives varje torsdag av The Canada Weekly Printing Co., Ltd., ett aktieföretag instituerat under provinsen Manitobas lagar, med utgivningsort 325 Logan ave., Winnipeg, Manitoba.

Swedish Canada News
The Canadian Swedish Home and Farm Journal.
P. M. Dahl.
Managing Editor.
Printed and published every Thursday by the Canada Weekly Printing Co., Ltd., a joint stock company, incorporated under the Laws of Manitoba, at the office and place of business, 325 Logan ave., Winnipeg, Man.

Torsdagen den 8 februari 1931.

ETT ALLVARSORD.

Parlamentsledamoten och ledaren för Independent Labor Party i Canada, mr. J. S. Woodsworth fällde häromdagen i ett föredrag inför The Winnipeg Association of Swedish Unemployed bl. a. ett yttrande, som kanske mer än något förtjänar att betecknas som ett allvarsord och en maning.

"Jag har ofta undrat över varför skandinaverna — och svenskarna i synnerhet — som härstamma från ett land, som sett en Hjalmar Branting födas, så sällan vilja tillämpa, vad de lärt om social lagstiftning, när de komma hit till landet. Varför visa de oss icke vägen och varför gå de icke i spetsen för att verka för en sund och mer än välbehövlig arbetarlagstiftning också här?"

Det ligger i yttrandet både en maning och en förebräelse, nog så ironisk. Vi ha här i landet ett stort antal personer, som på sin tid livligt deltagit i de sociala strömningarna, som övergingo vårt gamla hemland vid sekelskiftet och även senare, särskilt under de år, då Hjalmar Branting levde och verkade. Men liv och lust ägnade de sina krafter åt att stödja det parti, de ansågos vara de verkliga framstegspartiet, och resultatet av dessa strävanden ha visat sig i en sund, solid och omfattande social lagstiftning på snart sagt alla områden i Sverige.

Vart ha dessa män tagit vägen. Varför ha de offrat sina ideal på andra altare? Varför fortsätter man icke att kämpa för förbättringar av förhållandena för en klass, till vilken majoriteten av landets skandinaviska befolkning otvivelaktigt kan och måste räknas? Varför går man icke före med ett gott exempel och ersätter den typiska och tyvärr alltför vanliga misstänksamheten med en stark och enig kamp för att stödja de enda, som ha intresse av att se dylik social lagstiftning genomförd, nämligen arbetarpartiet självt. Varför söker man icke att inhämta de upplysningar om rådande förhållanden, som äro nödvändiga, för att kunna åstadkomma en förändring?

Tusen och en frågor kunna ställas i detta sammanhang och alla skola besvaras med samma likgiltiga: Det går inte. Varför? — Canada äger idag ett arbetsparti, som i landets parlament lyckats insätta tre säger och skriver tre representanter. I betraktande till det föräldrade och tungrodda konstitutionella system, som landet äger, kan denna lilla grupp litet eller intet uträtta, anser man. Men man må tänka, att hur snäv och begränsad än verksamheten måste bli, ha dock dessa tre lyckats påverka de ledande partierna och större grupperna att framlägga propositioner, vars slutmål inneburit en förändring av de sociala förhållandena i landet.

När Hjalmar Branting började sin bana var han ensam, och det dröjde en bra tid, innan han fick en partivän och meningsfrände in i landets riksdag. Det ligger ett intensivt arbete, en okuvlig energi och en brinnande övertygelse om det rätta i den sak, han förfäktade, bakom det arbete, han utförde för befrämjande av arbetarnas förhållanden i Sverige. Ur den lilla gruppen växte fram ett starkt och enig parti, som så småningom kom att leda landets öden, och som lyckades genomföra en lagstiftning, som mer än väl kan tjäna som föredöme för andra länders sociala förbättringar och reformer.

Den svenske arbetaren, som på den tiden med ett brinnande intresse omfattade allt vad som då tilldrog sig i landets lagstiftande församling lärde sig att tänka och se på de vitala problemen med helt andra ögon än förut.

Men tiderna förändrades. Missnöet steg och emigrationen följde. Hur mycket tog arbetaren med sig av allt han hade insupit genom enighet och samförstånd under god ledning tillvaratagits på ett sätt, som än idag står som exklusivt särskilt i socialt hänseende? Han kom från Hjalmar Brantings land. Namnet Branting förde han med sig, men det var också allt. Och det namnet nämnes i dag av hundrade, som icke ha en aning om vad det innebär, vad mannen var eller vad han utträttade. M. a. o. det missbrukas av personer, som kalla sig "socialdemokrater" och "arbetare av den gamla stammen".

De råder icke något tvivel att Canada ifråga om social lagstiftning intager en plats tämligen långt ner på skalan. Endast med yttersta svårighet har man också lyckats genomföra det lilla vi ha, och icke heller detta kan anses vara av det modernaste slaget. Som exempel behöva vi blot anföra 8-timmarslagen, som i Sverige är allmänt gällande, men här endast gäller arbetare och tjänstemän anställda i stats- eller stadstjänst ävensom vissa industrier i de östliga delarna av landet. Skyddslagstiftning existerar knappast och lagarna om minimilön äro icke heller tillfredsställande.

Av rapporterna från Labor Offices i Nationernas Förbund framgår, att Canada idag äger 4 säger fyra ratificierande soliala lagar huvudsakligast av så allmän karaktär, att man icke egentligen kan beteckna dem som ren arbetarlagstiftning.

Den sociala lagstiftning Canada i dag äger har genomförds huvudsakligast under liberala regim och på förslag från liberala partiet, när detta innehade regeringsmakten. I stort skulle nog arbetar- och liberala partiets huvudprinciper kunna sägas sammanfalla, men av helt naturliga skäl finnas det återigen mycket, i vilket de båda partierna måste divergera i uppfattningen. Den omständigheten, att man här i landet vant sig vid, att betrakta de båda huvudpartierna som de enda verkliga berättigade och av behovet påkallade, har naturligtvis en del att skaffa med det förhållandet, att vi idag icke äger något starkt arbetarparti i landet. Svårigheterna av annan art ha också spelat in. De många skilda folkelement, som kombinerade bilda landets befolkning, ha var och en stiftat bekantskap med en social lagstiftning, som givetvis måste divergera och omfatta vad det eller deras respektive hemländer speciellt kräva eller äro i behov av.

Det kan alltså här icke bli tal om samma starka och enhetliga radikalism och reformsträvan som i ett land, vars befolkning är enhetlig. Det kräves mera diplomati och om-döme av en arbetarpartiets representant i Canada än i ett land som Sverige, och mången gång har man sett sig nödsakad att pruta på uppfattningen om förhållanden, inom vilka en kompromiss under normala förhållanden icke skulle kunnat vara att tänka på.

Hur man nu än må betrakta detta ämne, måste man beakta det allvarsord, som riktats till landets skandinaviska befolkning av en så framstående man som J. S. Woodsworth. Det ligger en ärlig övertygelse och önskan bakom orden lika mycket som en allvarlig och ironisk förebräelse. Det finnes många sätt att visa hur man hörsammat uppmaningen och lytt rådet, och de ligga i så öppen dag att en förklaring ej är av behovet.

Nobel-institutionen.

Gång efter annan ha vi fått mottaga förfrågningar och uppmaningar att lämna en kort redogörelse över den märkliga Nobel-institutionen, som gjort det svenska namnet känt och berömt över hela världen. Vi äro här i tillfälle att lämna en koncentrerat skildring av Alfred Nobels liv och karriär och hur han inrättat den storslagna donationsfond, som bär hans namn.

Alfred Bernhard Nobel föddes i Stockholm den 21 oktober 1833. Han härstammade från Skånesläkten Nobelius, och det var hans farfar, som för kohetens skull ändrade sitt namn till Nobel. Hans fader Emmanuel Nobel, tekniker och uppfinnare, förlade sin verksamhet huvudsakligen till Ryssland och var den, som lade grunden till den stora Nobelska förmögenheten. Alfred Nobel fick därför, med sina famösa bröder Robert Hjalmar och Ludvig Emmanuel, sin uppfostran i Petersburg och fortsatte sina studier vid flera utländska universitet. Sitt intresse för språkväsen hade Alfred ärvt från fadern. Vid den tiden var nitroglycerin det förhärskande sprängämnet, men dåvarande brödrarfol-

ket genom de många olyckor, som förorsakades vid fabrikation och transporteringen därav, hade både tillverkning och användning förbjudits i de flesta länder. Detta eggade Nobel att med all energi ägna sig åt utexperimenteringen av en lätthanterligare och ofarligare form av nitroglycerin, och 1866 gjorde han sin första epokgörande uppfinnning av dynamiten. Det är som dynamitens uppfinnare som Alfred Nobel blev världsberömd. Men detta var ingalunda hans enda livsverk. Av de 35 olika uppfinningar, varpå han erhöill patent, märkas dessutom det röksvaga krutet, konstgjort silke, konstgjord gutta-perka, gasmotorer m. m. För exploatering av sina uppfinningar anlade Nobel fabriker i de flesta europeiska länder liksom Amerika och var dessutom intresserad i en hel del andra företag, såsom naftablaget "Bröderna Nobel" i Baku, Bofors järnverk o.s.v. Han avled den 10 december 1896 i sin villa i San Remo i Italien, i en ålder av 63 år efter ett sällsynt verksamt liv och rik på både ära och guld.

Det sätt, varpå han genom sitt testamente av den 27 november 1895 disponerade över sin stora förmögenhet, har dels rika tillgång på vattenkraft. Bland Europas stater har endast Norge i det avseendet en gynnsam ställning. Det beräknas att den naturkraft, som kan utnyttjas i praktisk drift, i Sverige motsvarar 9 millioner hästkrafter, tillgängliga året om.

Sedan uråldriga tider har vatten i Sverige tagits i människans tjänst, men det var först efter vår tids utveckling av den elektriska kraftöverföringstekniken, som dess utomordentliga betydelse för landet kunde göra sig gällande. Under 1890-talet började

För S. C. T. fr. S. A. N.

En av de betydelsefullaste hävstångarna vid Sveriges lysande industriella utveckling under 1900-talet har varit landets rika tillgång på vattenkraft. Bland Europas stater har endast Norge i det avseendet en gynnsam ställning. Det beräknas att den naturkraft, som kan utnyttjas i praktisk drift, i Sverige motsvarar 9 millioner hästkrafter, tillgängliga året om.

Sedan uråldriga tider har vatten i Sverige tagits i människans tjänst, men det var först efter vår tids utveckling av den elektriska kraftöverföringstekniken, som dess utomordentliga betydelse för landet kunde göra sig gällande. Under 1890-talet började

SPAR

OCH SKAFFA DENNA BOK

ALLT ni behöver till att börja med är \$1.00, och ni kan öka eller minska summan mellan kl. 10 f.m. och 6 e.m. dagligen och på lördagar mellan kl. 9.30 f.m. och 1 e.m.

Proinsen Manitoba är direkt ansvarig för återbetalningen av deponerade medel.

Räntefot 3½%

PROVINCE of MANITOBA
SAVINGS OFFICE
Donald St. vid Ellice
eller 984 Main St.
Winnipeg.